

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Περιγραφή Χρηματοδοτούμενου Ερευνητικού Έργου
1η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την
ενίσχυση των Μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την
προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας

Τίτλος Ερευνητικού Έργου: «Δημογραφικά Προτάγματα στην Έρευνα και Πρακτική στην Ελλάδα »

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Βύρων Κοτζαμάνης

Φιλικός προς τον αναγνώστη τίτλος: DIRAP

Επιστημονική Περιοχή: Κοινωνικές Επιστήμες

Φορέας Προέλευσης και Χώρα: Ελλάδα

Φορέας Υποδοχής: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Συνεργαζόμενοι Φορείς: Παν/μια Πατρών, Αιγαίου, Χαροκόπειο, Δημοκρίτειο, Πάντειο, Κρήτης
Ιστοσελίδα προβολής του Έργου
(υπο κατασκευή): x-demography.gr

Ποσό Χρηματοδότησης: 166340,00 €

Διάρκεια Χρηματοδότησης: 30 μήνες

Σύνοψη Ερευνητικού Έργου

Το έργο «Δημογραφικά Προτάγματα στην Έρευνα και Πρακτική στην Ελλάδα » έχει σαν στόχο:

(i) τη διεξαγωγή δημογραφικής έρευνας υψηλής ποιότητας, τα συμπεράσματα της οποίας μπορούν να αξιοποιηθούν τόσο από την ευρύτερη επιστημονική κοινότητα, όσο και από τους επιφορτισμένους για το σχεδιασμό της οικονομικής & κοινωνικής ανάπτυξης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

ii) τη δημιουργία μιας, μιας δικτυακής υποδομής (Web Portal) υποστηρικτικής στην περαιτέρω ανάπτυξη της δημογραφικής έρευνας μέσω της διάθεσης στην επιστημονική κοινότητα i) αξιόπιστων δεδομένων, μεταδιδόμενων και αναλύσεων που θα αναφέρονται στον πληθυσμό και στις συνιστώσες που τον προσδιορίζουν, και ii) διαδικτυακών εργαλείων για την ανάλυσή τους, αναγκαίο υπόβαθρο για την περαιτέρω ανάπτυξη της έρευνας στο πεδίο αυτό.

ii) την ευρύτατη δυνατή διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας σε στοχευμένες ομάδες (επιστημονική κοινότητα, έχοντες την ευθύνη διαμόρφωσης πολιτικών, κοινωνία των πολιτών).

Για την υλοποίηση των προαναφερθέντων προτείνονται ειδικότερα:

i) Η ανάλυση των μεταπολεμικών εξελίξεων (δημογραφικές συνιστώσες και δομές) σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (με έμφαση στην τελευταία δεκαετία, και η δημιουργία σεναρίων προβολών.

ii) Η συνεργασία δημογράφων και εξειδικευμένων ερευνητών σε πεδία εκτός της δημογραφίας (στατιστική, της πληροφορική, Χαρτογραφική Οπτικοποίηση, ΓΣΠ.) για την δημιουργία Web Portal που θα περιέχει τεκμηριωμένη χωρική βάση δεδομένων και αλγορίθμους και λειτουργίες ανάκτησης και οπτικοποιημένης παρουσίασης των αναλύσεων. Η υλοποίηση του τμήματος αυτού του έργου θα αποτελέσει το υπόβαθρο τόσο για την υλοποίηση της παρούσας έρευνας, όσο και για την ανάπτυξή της (μέσω της αξιοποίησής του από τρίτους).

iii) Η ευρύτερη δυνατή διάχυση των αποτελεσμάτων στις προαναφερθείσες ομάδες- στόχους λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητές τους. Η διάχυση θα περιλαμβάνει αφενός μεν ανακοινώσεις σε συνέδρια, άρθρα, ημερίδες, έκδοση συλλογικού τόμου, ψηφιακό Δημογραφικό Άτλαντα, αφετέρου δε την δημιουργία υλικού προσαρμοσμένου τόσο στους έχοντες την ευθύνη διαμόρφωσης πολιτικών και στην κοινωνία των πολιτών (ψηφιακά δελτία, ψηφιακές θεματικές εκθέσεις, θεματικά εκλαϊκευμένα κείμενα και εκλαϊκευμένο οπτικό-ακουστικό υλικό απευθυνόμενα σε ένα ευρύτερο κοινό και ιδίως στην εκπαιδευτική κοινότητα και στα έντυπα και ψηφιακά ΜΜΕ).

Πρωτοτυπία του Ερευνητικού Έργου

Παρ' όλη την οξύτητα με την οποία τίθεται το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας, η βασική και εφαρμοσμένη έρευνα στην Ελλάδα βρίσκεται σε αναντιστοιχία με τις υπάρχουσες ανάγκες. Αν και η μικρή δημογραφική επιστημονική κοινότητα της χώρας μας είναι ενεργή, οι περισσότερες δημοσιεύσεις επικεντρώνονται κατά κύριο λόγο σε μια από τις συνιστώσες της δημογραφικής ανάλυσης (θνησιμότητα, γονιμότητα, γαμηλιότητα, γήρανση κ.ά.) χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις πολλαπλές αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους ενώ εκλείπουν πλήρως κείμενα επιστημονικής εκλαΐκευσης απευθυνόμενα τόσο στο ευρύτερο κοινό, όσο και σε όσους επιθυμούν να λάβουν υπόψη τη συνισταμένη "πληθυσμός" στα πλαίσια του σχεδιασμού και της λήψης αποφάσεων για τη χάραξη πολιτικών σε όλα τα υφιστάμενα διοικητικά επίπεδα και πεδία (τομεακά και μη). Ταυτόχρονα, οι επιχειρούμενες προσεγγίσεις σε εθνικό επίπεδο μπορούν να θεωρηθούν ανεπαρκείς, στο βαθμό που υποκρύπτουν τις έντονες γεωγραφικές διαφοροποιήσεις. Ελάχιστες είναι οι αναλύσεις που ενσωματώνουν τη χωρική διάσταση των δημογραφικών φαινομένων που εξετάζονται. Τα κενά αυτό επιχειρείται εν μέρει να καλυφθούν από το προτεινόμενο έργο.

Το ενδιαφέρον και η πρωτοτυπία της συγκεκριμένης ερευνητικής πρότασης έγκειται στο ότι, στηριζόμενη ταυτόχρονα σε προ υπάρχοντα έργα, προτείνει μια ολοκληρωμένη θεώρηση των πληθυσμιακών/δημογραφικών ανακατατάξεων και προοπτικών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, μέσω της αξιοποίησης καινοτόμων εργαλείων, μεθόδων και τεχνικών. Στο πλαίσιο αυτό, το προτεινόμενο έργο προσβλέπει -έκτος από την ευρύτερη δυνατή διάχυση των αποτελεσμάτων της εφαρμοσμένης έρευνας-, να δημιουργήσει και ανοιχτές υποδομές οι οποίες αξιοποιούμενες από τρίτους θα δώσουν μια ώθηση στην περαιτέρω ανάπτυξη της δημογραφικής έρευνας και παιδείας στην Ελλάδα.

Αναμενόμενα αποτελέσματα & Αντίκτυπος του Ερευνητικού Έργου

Με την περάτωση του έργου αυτού

1) Θα διαθέτουμε μια πλήρη ανάλυση των μεταπολεμικών δημογραφικών μας εξελίξεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο ως και επικαιροποιημένα σενάρια προβολών στον ορίζοντα του 2050, και, ειδικότερα, απαντήσεις σε επιμέρους βασικά ερωτήματα, όπως ποιες/ποια είναι:

- οι αδρές δημογραφικές τάσεις (δημογραφικές συνιστώσες) σε εθνικό επίπεδο μεταπολεμικά, και ως προς τι διαφοροποιείται η Ελλάδα από τις άλλες - και ποιες - ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες;
- η εξέλιξη (i) της δομής του πληθυσμού (Ελλήνων και αλλοδαπών) ανά ηλικία καθώς και (ii) της δημογραφικής γήρανσης στην Ελλάδα; Ποιες οι μέχρι τώρα επιπτώσεις της; Πως επηρέασε την δημογραφική γήρανση η πορεία εκάστης εκ των τριών βασικών δημογραφικών συνιστωσών (θνησιμότητα, γονιμότητα, μετανάστευση);
- οι αμφίδρομες σχέσεις ανάμεσα στις δημογραφικές συνιστώσες ;
- οι δημογραφικές εξελίξεις (πλήθος, συνιστώσες και δομές) σε περιφερειακό επίπεδο; (Ανάδειξη χωρικών προτύπων / μοτίβων)
- οι επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής και κοινωνικής κρίσης στις δημογραφικές / συνιστώσες;;
- οι δημογραφικές επιπτώσεις των πρόσφατων (2015-2019) προσφυγικών ρευμάτων;
- η αναμενόμενη εξέλιξη (2020-2050) των βασικών δημογραφικών συνιστωσών και ειδικότερα ποια η αναμενόμενη εξέλιξη της γονιμότητας (διαχωρισμός Ελλήνων/αλλοδαπών); Ποια τα αναμενόμενα επίπεδα διακύμανσής της; Ποιες οι δυνατές πολιτικές παρέμβασης στο πεδίο αυτό;
- η αναμενόμενη εξέλιξη του πληθυσμού μας; Πως αναμένεται να μεταβληθεί το πλήθος και η κατανομή του ανά ηλικία, ιδιαίτερα δε ο πληθυσμός προσχολικής και σχολικής ηλικίας, εργάσιμης ηλικίας, ηλικιωμένων και «υπερηλίκων»;

2) Θα έχει γίνει μια ευρύτατη διάχυση των αποτελεσμάτων και ταυτόχρονα θα έχει δημιουργηθεί και ένα ευνοϊκότερο περιβάλλον για την περαιτέρω ανάπτυξη της έρευνας στο πεδίο αυτό μέσω

- Της προβολής των αποτελεσμάτων της τόσο στο δικτυακό τόπο όσο και με ηλεκτρονικές αποστολές σε ομάδες-στόχους (επιστημονική κοινότητα, πρόσωπα/φορείς που λαμβάνουν αποφάσεις ή επηρεάζουν άμεσα την λήψη αποφάσεων, έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ, εκπαιδευτική κοινότητα)
- Της διάθεσης δημογραφικής πληροφόρησης μέσω web εφαρμογής που θα δίδει την δυνατότητα στους δικτυακούς τόπους όσων φορέων εκφράσουν το ενδιαφέρον να προβάλουν πλήρη δημογραφικά δεδομένα της περιοχής ενδιαφέροντός τους αντλούμενα online /real time από τον διακομιστή και την βάση δεδομένων του έργου.
- Της παραγωγής και διάθεσης online δημογραφικών εργαλείων (διαδικτυακό λογισμικό που θα περιλαμβάνει σειρά δημογραφικών εργαλείων ελεύθερα διαθέσιμων).

Η σημασία της χρηματοδότησης

Σημαντική

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Λ. Συγγρού 185 & Σάρδεων 2
ΤΚ. 17121, Νέα Σμύρνη, Ελλάδα
210 64 12 410, 420
communication@elidek.gr
www.elidek.gr